

Høringssvar til Veivalg.

Kirkelig Ressurssenter mot vold og seksuelle overgrep er invitert til å levere høringsuttalelse på VEIVALG, ny kirkeordning for Den norske kirke.

Høringen fokuserer på de store og overordnede sider ved ny kirkeordning.

Disse meta perspektivene berører ikke direkte Kirkelig Ressurssenter og overgrepfeltet.

Kirkelig Ressurssenter en selvstendig virksomhet med historisk sett og i nåtid sterke formelle og viktige faglige bånd til kirken sentralt, nasjonalt og lokalt. Kirkelig Ressurssenter betjener et ungt, viktig og voksende praksisfelt innenfor kirken. Dette feltet må ha fokus, integreres og ivaretas i utarbeidelse av ny kirkeordning.

Samarbeidsrådet for arbeid med overgrepssproblematikk i kirken (SRO) har følgende mandat for inneværende periode; *-bidra til at arbeidet med overgrepssproblematikk kommer inn i strukturer for, og sikres ressurser i ny kirkeordning.* På bakgrunn av dette, er det tatt initiativ til en drøfting i SRO om overgrepssfeltet og ny kirkeordning.

I snart 20 år har Den norske kirke i et nært samarbeid med Kirkelig Ressurssenter bygget opp en kompetanse innen overgrepssfeltet. Arbeidet med feltet berøres ikke direkte av spørsmålene knyttet til ny kirkeordning, men kompetansen og ansvaret for feltet må sikres videreført i ny kirkeordning uansett hvilken modell man lander på.

Kirkelig Ressurssenter har tre virksomhetsområder; bearbeidning, forebygging og håndtering. Samtlige tre områder har generelle kirkelige anliggender og er gjeldende nasjonalt, regionalt og lokalt.

Kirkelig Ressurssenter har en nasjonal struktur som er i stand til å betjene Den norske kirke i de ulike utfordringene kirken har i møte med overgrepssfeltet. Fra Ressurssenterets side mener vi å kunne tilpasse oss for å være i stand til å betjene feltet uansett hva slags kirkeordning som vedtas. Forutsetningen er at feltet og vår virksomheten regnes med og satses på videre i den fremtidige kirkeordning.

Kirkelig Ressurssenter har kunnskap om hvordan kirken i ulik grad og på ulike nivå håndterer vanskelige situasjoner som følge av avdekkede overgrep og hvordan gode rutiner og beredskap mot overgrep er på plass i nåværende struktur.

Det er bygget opp en kompetanse med holdninger, beredskap, struktur og ansvarslinjer. Dette fungerer godt i nåværende organisasjon, men trenger fortsatt å være i utvikling og forbedring.

Vi tror det vil være mest tjenlig for Kirkelig Ressurssenter at felleskirkelige føringer og ordninger for arbeidet som ledes av Kirkelig Ressurssenter kommer som sentrale føringer fra Kirkemøtet og får betydning for kirken regionalt og lokalt.

I Ressurssenterets nåværende styringsform har Kirkerådet en formell rolle i Stiftelsen, som en av stiftere sammen med Diakonissehuset Lovisenberg og Norges KFUK-KFUM. Kirkerådet oppnevner tre representanter til Ressurssenterets representantskap. Det er av stor betydning at de som velges inn i representantskapet er personer som ser betydningen av Kirkerådets rolle i stiftelsen og, om mulig, har en faglig kompetanse og/eller tilknytning til et nettverk/virksomhet som har engasjement og relevans for overgrepssfeltet.

Virksomheten trenger i fremtiden en fortsatt forankring i det nasjonale administrative organ for kirken. Vi ser det hensiktsmessig med en videreføring av nær tilknytning til det

sentralkirkelige leddet via en avdeling og en seksjon som omhandler diakoni, menighetsarbeid og evt forvaltning.

En tjenlig struktur, et profilert kirkelig lederskap og kompetente medarbeidere som alle har et engasjement for overgrepfeltet både nasjonalt, regionalt og lokalt er avgjørende for Ressurssenterets virksomhet. I tillegg tror vi det vil åpne veien inn til f eks opplæringsprogram både på nasjonalt, regionalt og lokalt plan.

Et anliggende som har fulgt Kirkelig Ressurssenter siden starten for snart 20 år siden er forutsigbar økonomi. Grunnlaget må være en tilskuddsramme som sikrer et minimum på 2015-nivå for videre drift av Kirkelig Ressurssenter. Kirkemøtet skal gi føringer for fordeling av de statlig overførte midlene og Kirkerådet er tilskuddsforvalter. Disse rollene forutsetter at det er god struktur og rutiner som sikrer et godt samarbeid.

Utover de generelle betraktninger som er gjort ovenfor, ser Kirkelig Ressurssenter denne høringen som en anledning til å fremme noen anliggender/forslag til endringer vi tror kan tjene feltet og vår virksomhet;

Følgende tre konkrete forhold ser vi som vesentlige anliggender fra Kirkelig Ressurssenter og overgrepfeltets.

1. STØRRE ENHETER; vil bety er stor forskjell for hvordan vi fra vårt ståsted kan betjene de ulike juridiske enhetene (det som i dag er bispedømmeråd og felleråd). Betydelig færre enheter vil være viktig for overgrepfeltet. Det betyr mer samlet kompetanse og færre enheter å forholde seg til i møte med både forebygging, varsling og håndtering. Dersom Kirkelig Ressurssenter skal kunne betjene de ulike enhetene, må det ligge klare føringer i kirkens ledelses- og ansvarslinjer

Vi tror også større enheter vil gjøre det enklere å forebygge tilsetninger / frivillig engasjement i område etter område uten at det blir kjent opplysninger om mulig uegnethet eller vedtak om særskilte tiltak. Krav om politiattest kan ikke forhindre at dette skjer.

Kirken vil kunne håndtere krevende saker uansett valg av struktur. Det avgjørende vil være å sørge for at Kirkelig Ressurssenter får sin plass, gjøres tilgjengelig og blir brukt. Det forutsetter at ledelsen og fagstab ser nytteverdien av Ressurssenterets kompetanse.

2. DET KIRKELIG TILSYN; Biskopen har i dag et tilsynsansvar for alt som skjer i Bispedømmet og soknet. Samtidig har biskopen arbeidsgiveransvar for prestene i bispedømmet. Tilsynet gjelder den totale virksomhet både i møte med ansatte og frivillige. Biskopen representerer en myndighet som overskrider det forvaltningsmessige.

Vi forsøker å beskrive et kirkelig lederskap som tar stilling til etisk standard og som legger føringer for hvordan kirken skal kvalitetssikre forebygging av tillitsbrudd, misbruk av stilling og betrodd posisjon. Dette er anliggender i rekruttering og oppfølging av kirkelige medarbeidere av alle slag.

Tilsynsansvaret kan i ny kirkeordning bli et tilsynsansvar som i noen grad også må fortolkes som et ansvar knyttet til forvaltningen av kirkens «egen» faglig ekspertise.

Vi mener det er viktig for den nye kirkeordningen med et tydelig selvstendig bispeembete. På dette grunnlag mener vi tilsynsfunksjonen må styrkes med fullmakt til en utvidelse av dagens ordning, til f eks å kunne gi bindende pålegg til arbeidsgivere og oppdragsgivere for de frivillige om tiltak som må iverksettes eller avgrensninger som må gjøres ut fra hendelser og tillitsbrudd som er varslet og/eller avdekket. Dette tror vi vil styrke mulige konsekvenser i møte med kirkefaglig og etisk ansvar i tillegg til maktperspektivet. Vi ser at en slik modell

forutsetter en tydelig grenseoppgang til det juridiske, arbeidsrettslige og forvaltningsmessige, som en annen enhet i kirkestrukturen har ansvar for.

3. ET NASJONALT KOMPETANSEORGAN;

Vi forstår Kirkelig Ressurssenter som et nasjonalt kompetanseorgan for overgrepfeltet der vi gjennom fagutvikling og kompetansebygging har utviklet ressurser og kompetanse slik at kirken kan betjene virksomhet i overgrepfeltet innen bearbeiding, forebygging og håndtering. En juridisk kompetanse knyttet til det strafferettslige og arbeidsrettslige er noe Ressurssenteret ikke kan dekke pr. dags dato. I dagens ordning har KA og departementets kirkeavdeling fungert som kompetanseorgan knyttet til det juridiske og arbeidsrettslige for henholdsvis fellestråd og bispedømmeråd knyttet til overgrepssaker der ansatte er anklaget. I mange saker er frivillige involvert, i andre saker er ikke det strafferettslige til hjelp for hva den kirkelige ansvarlige enheten skal gjøre og hvilke konsekvenser hendelsene skal få. Det dreier seg om det etiske ansvaret kirken har og forståelsen av det som har skjedd med ubalanse i maktforhold i relasjonen mellom utsatt og overgriper.

Vi reiser spørsmålet om Ressurssenteret skal styrkes med tanke på å utvide sin kompetanse til å kunne ivareta rollen som rådgiver på nasjonalt plan innenfor håndteringskompetanse i møte med saker der ansatte og/eller frivillige er anklaget. Kirkelig Ressurssenter har sitt ståsted hos den utsatte. Dette er også kirkens ståsted og må ikke misforstås, settes opp mot eller blandes sammen med ansvaret kirken også har for overgriperen.

Kirkelig Ressurssenter har et potensiale til i enda større grad å være et nasjonalt kompetanseorgan, men det forutsetter en avklaring og tydeliggjøring av roller. Ressurssenterets rolle som kompetanseorgan vil være å gjøre vurderinger og gi råd, men går ikke inn som ansvarlig for håndteringen. Det ansvaret må ligge hos arbeidsgiver / oppdragsgiver.

Konklusjon; Vi har i vår høring tatt til orde for at det fra et faglig ståsted er behov for færre enheter å forholde seg til. Vi tror feltet er tjent med et tilsyn, uten arbeidsgiveransvar, men med utvidede fullmakter gjeldende for alle typer kirkelig stilling og betroede oppgaver. Vi drøfter muligheten for å styrke Kirkelig Ressurssenter i fortsatt å være et nasjonalt kompetanseorgan for overgrepfeltet, ut fra et tydelig mandat.

0406.2015

Kirkelig Ressurssenter

Elisabeth Torp

Prest og daglig leder